

Nederlandse polder als model voor regulering internet

Axel Arnbak

Medio april is Nederland voor een paar dagen het politieke centrum van het wereldwijde internet. De mondiale internetelite komt dan naar Den Haag om te vergaderen over de regulering van het internet. Premier Rutte en minister Koenders openen de Global Cyberspace Conference 2015. Hét moment om eindelijk een stevige visie neer te zetten hoe de sociale en economische potentie van het netwerk te verzilveren. En de wereld te laten weten dat niet het Angelsaksische, noch het Chinese, maar alleen een Nederlands poldermodel een robuust, open en vrij internet kan garanderen.

De verhouding tussen het internet en overheidsinmenging is altijd al een heikele kwestie geweest. In tegenstelling tot de telegraaf en telefoon, heeft de overheid nauwelijks hand gehad in de ongekende internetexplosie. Dat eerst ethische hackers en universiteiten, gevolgd door een overwegend progressief bedrijfsleven, die ontwikkeling stuurden, verklaart de vrijheidslievende of zelfs libertijnse traditie in de sector. Nog steeds overzien private stichtingen essentiële infrastructuur, zoals domeinnamen en standaarden. De overheid was niet nodig en ook niet welkom.

Die traditie strookt allang niet meer met de realiteit van 2015. Gebruikers hebben nauwelijks controle over hun gegevens. De Snowden-onthullingen maken duidelijk dat de overheid zelf stevast grondrechten schendt, soms zelfs door de private infrastructuurstichtingen te infiltreren. En dat terwijl verweerde marktleiders ook een loopje nemen met de private en publieke spel-

regels, zoals databescherming.

Hoe dan wél te reguleren in het digitale domein? Het Angelsaksische model predikt voor de bühne een hands-off benadering voor internetregulering. Maar de praktijk is anders. Met bizarre gevangenisstraffen voor downloaden, nauwelijks databescherming en de onzichtbare handdruk van inlichtingendiensten en internetgiganten is het internet onder dit model verworpen tot de grootste spionagemachine in de geschiedenis.

China is er tenminste open over. Staatshoofd Xi zit de permanente commissie internetveiligheid voor die iedere databit controleert via de Chinese Great Firewall. Dezelfde filters zorgen ervoor dat Alibaba, Baidu en Huawei nationaal konden opstaan en nu internationaal concurreren met Amazon, Google en Cisco. Die eeuwenoude Chinese oplossing van isoleren achter een muur zal onhoudbaar blijken. De Chinese jeugd wil internationaal meedoen online.

Een Nederlands poldermodel voor internetregulering is niet ideaal maar het enige alternatief. De overheid op afstand en vooral faciliterend, die belanghebbenden laat polderen en stevig handhaaft bij marktfalen en grondrechtenschendingen. Nederland heeft het in zich om model te staan: in 1988 als tweede land aangesloten op het internet, 's werelds oudste internetseviceproviders, een ijzersterke technische infrastructuur, geen ontspoorde inlich-

De eeuwenoude Chinese oplossing van isoleren achter een muur zal onhoudbaar blijken

tingendienst en een in internetkringen beroemd maatschappelijk middenveld om iedereen bij de les te houden. Nederland pioniert wereldwijd met wetgeving voor netneutraliteit, het principe dat internetaanbieders het verkeer van eindgebruikers en dienstenaanbieders zoals Skype of Whatsapp niet mogen manipuleren ten gunste van eigen diensten.

Bij zo'n gidsland horen veelbelovende start-ups en een rechtszeker vestigingsklimaat. Apple en Google openden datacenters in de polder en Netflix vestigde zich onlangs in Amsterdam. De Amsterdam Internet Exchange blijft dan ook een van 's werelds grootste knooppunten voor dataverkeer. Het betekent ook voorop willen lopen. Nederland scoort mede door de veiligheidsutopieën van Opstelten-Teeven matig op privacy. Maar de verplichte bewaring van eenieders bel- en internetgeschiedenis is door de rechter afgeschafte en minister Van der Steur heeft een liberaler visie op het internet dan zijn voorgangers. De Adviesraad Internationale Vraagstukken publiceerde recent een prima blauwdruk om de visie internationaal aan te scherpen.

De overheid op afstand, een eerlijke markt en het garanderen van digitale grondrechten. Het moet Rutte als muziek in de oren klinken. Het blijft echter muisstil. Als het internet de toekomst van economische en sociale innovatie is, moet Nederland zich melden als een veilige datahaven en visionair pleitbezorger van een robuust, open en vrij internet. Is het in april dan eindelijk zover?

Axel Arnbak is onderzoeker cybersecurity en informatierecht aan het IViR (UvA) en het Berkman Center (Harvard). Reacties @axelarnbak

